

CULTURE ONDS LEIDEN

JAARVERSLAG 2022

JAARVERSLAG 2022

CULTUURFONDS LEIDEN

INHOUD

COLOFON 3 →

VOORWOORD DOOR ERNA KORTLANG 4 →

INLEIDING 6 →

HIGHLIGHTS 2022 8 →

LEIDSCEMENT 11 →

KOERS VOOR 2023 13 →

OVERZICHT BIJDAGEN 2022 15 →

FINANCIEEL 17 →

JAARREKENING 19 →

EXPLOITATIE 2022 20 →

COLOFON

CULTUURFONDS LEIDEN

bezoekadres
Stationsweg 26
Visitor Centre, Leiden

postadres
Postbus 190
2300 AD Leiden

Guido Marchena
cultuurmakelaar

Olga Crapels
communicatie

T | 06 11 47 68 82
E | guido@cultuurfondsleiden.nl
I | www.cultuurfondsleiden.nl

COLOFON

samenstelling
Cultuurfonds Leiden

tekst en redactie
Guido Marchena, Olga Crapels - Cultuurfonds Leiden
Maaïke Botden - Het Woordatelier

vormgeving
Ankie Stoutjesdijk

Cultuurfonds Leiden is een publiek-privaat
initiatief, opgericht in 2008 door de gemeente Leiden
en Fonds 1818 en sinds 1 maart 2009
operationeel.

Het bestuur van Cultuurfonds Leiden
wordt gevormd door:

Erna Kortlang
partner TK notarissen

Laus de Jonge
voormalig senior adviseur bij gemeente Leiden

André Betting
executive Director van de Van Leer Group Foundation

Pieter Kos
*wethouder werk, inkomen, participatie, onderwijs,
arbeidsmarkt, economische mobiliteit in Den Helder*

VOORWOORD DOOR ERNA KORTLANG

Ook in 2022 werd de cultuursector in Leiden net als andere sectoren beïnvloed door onzekerheden en uitdagingen als gevolg van de COVID-19-pandemie. Veel culturele instellingen en organisaties in Leiden hadden de eerste helft van het jaar nog te maken met sluitingen, annuleringen en beperkingen op de capaciteit van hun evenementen en activiteiten. Ook later in het jaar toen alles weer 'mocht' stroomde het publiek niet als vanouds toe. Musea, exposities en voorstellingen worden nog steeds minder druk bezocht dan voorheen.

Desondanks heeft de Leidse cultuursector zich voor een groot deel weten te herpakken. De sector blijkt veerkrachtig en blijft zich aanpassen en vernieuwen. Verrassende samenwerkingspartners creëerden spannende activiteiten, al bestaande projecten innoveerden en makers zochten elkaar vaker op in allerlei nieuwe wisselende verbanden.

Cultuurfonds Leiden heeft daaraan kunnen bijdragen door kleine en grote initiatieven uit de kunst- en cultuursector financieel te ondersteunen en te stimuleren. Het blijft belangrijk om makers te ondersteunen en te investeren in een cultuurrijk Leiden. Daardoor kan de culturele sector blijven bijdragen aan de samenleving en kan de waarde van kunst en cultuur worden verankerd in de stad.

Kijkend naar de ambities van de stad ten aanzien van kennis en cultuur, naar de doorontwikkeling van de stad en naar het profiel van Leiden in de regio, is Cultuurfonds Leiden nog steeds dé aanjager voor het culturele klimaat in Leiden. De onafhankelijke, snel schakelende cultuurmakelaar zorgt er samen met partners in de stad voor dat investeren in cultuur onze stad nog mooier maakt.

Cultuurfonds Leiden wil dat de stad Leiden een aantrekkelijke plek is voor cultureel ondernemers, voor kunstenaars en creatieven.

In 2023 zal Cultuurfonds Leiden daaraan enthousiast en betrokken blijven werken. De culturele sector kan een wezenlijke positieve rol spelen bij het omgaan met ingewikkelde maatschappelijke vraagstukken. Als bestuur van Cultuurfonds Leiden richten we onze blik graag op een toekomst waarin kunst en cultuur vanzelfsprekend en spraakmakend zijn in Leiden.

Namens het bestuur van Cultuurfonds Leiden,

Erna Kortlang

Voorzitter

INLEIDING DOOR GUIDO MARCHENA

Terugkijkend op 2022 zou je bijna vergeten dat dit jaar allerm minst een normaal jaar was. Veel festivals, exposities en evenementen waren weer terug van weggeweest, dus het voelde al snel als een jaaragenda waar we aan gewend zijn, maar niets is minder waar. De cultuursector ging pas goed en wel open in het tweede kwartaal. Vrijwel alle organisaties zien tekorten aan kapitaal in diverse vormen: mensen, financiën, kennis, tijd, enz. Ook het publiek liet nog lang op zich wachten en eigenlijk komen pas nu, begin 2023, de eerste berichten naar buiten dat het publiek weer terugkeert, maar nog lang niet in de aantallen en frequenties die we voorheen gewend waren. Daar ligt de uitdaging. Kunnen we als sector ons geliefde publiek terugkrijgen en is dit niet ook het moment om nieuw publiek te verleiden? Dit vergt een nieuwe blik op de inhoud en op de programmering. Een uitdaging waarbij we het experiment niet uit de weg moeten gaan, juist in de stad van kennis en cultuur.

Communicatief hebben we dit jaar een aantal vaste series voor onze social media ontwikkeld. Om te laten zien waar de cultuurmakelaar aanwezig is om nieuwe verbindingen te leggen hebben we de hashtag #ontheroad geïntroduceerd.

In 2023 bestaat Cultuurfonds Leiden 15 jaar. We hebben daar in 2022 al een beetje op voorgesorteerd met een beeldende terugblik. Fotograaf Patricia Nauta maakte portretten van de mensen achter tien bijzondere projecten uit ons verleden als fonds. Deze waren in combinatie met een mini-interview te zien op onze socials met de hashtag #poweredbycfl. Deze hashtag gebruiken we sindsdien ook om projecten die het fonds ondersteunt zichtbaarder te maken.

Daarnaast organiseren we sinds voorjaar 2022 nu twee keer per maand #koffiemetdecultuurmakelaar. Dit is een open spreekuur waar bezoekers zich niet voor hoeven aan te melden. De cultuurmakelaar is dan fysiek een uur aanwezig op een gratis en makkelijk toegankelijke locatie. Ook hebben we samen met broedplaats Nieuwplaat de campagne #plekvoorpodiumkunstenaars gelanceerd. De gemeente wil zorgen dat Leiden een aantrekkelijke stad is om in te wonen en werken. Aanwezigheid van veel makers in een stad heeft een positief effect: het verhoogt de leefbaarheid, zorgt voor een beter vestigingsklimaat en meer woonplezier, maar juist voor podiumkustenaars is er weinig plek om nieuw werk te ontwikkelen. Een aantal partijen in de Leidse gemeenteraad heeft hier in 2022 aandacht voor gevraagd. Toch is deze strijd nog niet gestreden en moet er ook aan dit punt aandacht blijven besteed worden in 2023.

Guido Marchena
Cultuurmakelaar

HIGHLIGHTS 2022

Cultuurfonds Leiden kent sinds jaar en dag vier doelstellingen: versterken van de structuur, verbeteren van het makersklimaat, aanjagen van nieuw / hoogwaardig / spraakmakend aanbod en tot slot verbindingen leggen met andere sectoren.

In 2022 lag de focus op herstel van de sector en op de bijzondere titel European City of Science 2022, Leiden als Europese hoofdstad van de wetenschappen. Met die focus heeft CFL het hele jaar geïnvesteerd in Leidse makers. Hierbij lag de nadruk op samenwerkingen tussen makers/organisaties binnen de sector, samenwerkingen met andere domeinen en projecten op het snijvlak van kunst en kennis. Dit heeft geresulteerd in een levendig en kwalitatief sterk aanbod voor zeer uiteenlopend publiek waarbij veel verschillende makers vanuit veel verschillende disciplines betrokken waren en er inhoudelijk goed is ingehaakt op dat wetenschapsjaar. Van muziekvoorstelling over natuurkunde voor scholieren¹ tot nieuwe blik op pre-modern theater², van het kunstwerk GAIA van Luke Jerram in de Pieterskerk Leiden tot Trinity³ en van Seeing Stars Leiden⁴ tot De Talkshow binnen literatuurfestival Letterlijk Leiden⁵. Dan hebben we het nog niet eens gehad over de Nacht van Ontdekkingen in frisse nieuwe vorm en het nieuwe kunst/kennis-event voor kinderen: Brave Young Minds⁶, waarbij niemand minder dan Yuval Noah Harari (bestseller Sapiens) in Naturalis kinderen heeft verteld over zijn werk.

Verder initieerde het Cultuurfonds Leiden zelf dit jaar een Verkiezingsdebat in Gebr. De Nobel waar lokale politici en cultuursector in gesprek gingen over de toekomst van kunst, cultuur en kennis in Leiden.

Twee belangrijke opdrachten van Cultuurfonds Leiden zijn het versterken van de structuur van de sector en het makersklimaat. Ten aanzien van dat makersklimaat was er al jaren de wens om expositieruimte voor Leidse makers. Daarom maakten we samen met de gemeente Leiden Exposed mogelijk, een nieuwe ontmoetingsplek in de Stadsfoyer van het verbouwde stadhuis, waar vanaf nu het hele jaar door nieuwe tentoonstellingen te zien zijn met werk van Leidse makers, gecureerd door een Leidse kunstenaar, een steeds wisselende curator. De komende tijd is dat Emma van Noort.

In het kader van structuurversterking binnen de sector hielpen we mee om de Industry Day voor kunstenaars, die tot nu alleen voor beeldende kunstenaars was, uit te breiden en ook voor podiumkunstenaars relevant te maken. Dankzij de uitstekende organisatie en inzet van programmeurs Resi van der Ploeg (Lakenhal, organisator Kunstroute) en Jan Stroomer (voorzitter broedplaats Nieuwplaatz) werd het een informatieve dag die naar meer smaakt. Nieuwe raadsleden waren erbij

¹ Samenwerking tussen Leidse band The Stream en de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen Univ. Leiden, gaat in het land nog rondtoeren!

² Samenwerking tussen Oude Muziek Festival Utrecht, ACPA Leiden en de Leidse Schouwburg.

³ Verschillende Leidse topkunstenaars hebben rondom hetzelfde onderwerp, drieluik n.a.v. het beroemde werk van Lucas van Leyden geëxposeerd in de Hooglandse Kerk.

⁴ CFL heeft geïnvesteerd in een compositie van de hand van Leidenaar en beroemd dirigent Leonard Evers, uitgevoerd door Leidse trompettisten vanaf torens in de stad vlak voor de lichten doofden.

⁵ De Talkshow is een nieuw literair programma gepresenteerd door Leidenaars Onno Blom en Nico Dijkshoorn.

⁶ Zeer grote internationale naam uit kunst/kennis in gesprek met Leidse kinderen, in 2022 was dit Yuval Noah Harari

om kennis op te doen en kennis te maken met de brede sector en de wethouder van cultuur was aanwezig én deelnemer in het programma. Ook vonden er twee goedbezochte Cultuurborrels plaats waar iedereen in de Leidse cultuursector naartoe kon komen. Na de lange pandemie was er duidelijk grote behoefte aan deze samenkomsten.

We sloten het jaar af met de onthulling van het kunstwerk To Breathe van kunstenaar Kim Sooja, mogelijk gemaakt door het Lucas van Leyden Fonds, en de tweede editie van Letterlijk Leiden, een maand vol aandacht voor literatuur, poëzie, lezen en verhalen vertellen. Nieuw onderdeel van deze maand was De Talkshow, een door Cultuurfonds Leiden geïnitieerd programma met Onno Blom als talkshowhost en Nico Dijkshoorn als side-kick. Deze keert in 2023 weer terug met nieuwe afleveringen. Letterlijk 2022 is een steeds groter wordend festival met bijzonder veel partners. De organisatie is gestart met Cultuurfonds Leiden, meer specifiek de cultuurmakelaar en de kennismakelaar (Lara Ummels), maar de huidige betrokken partners betreffen vrijwel alle kennisinstellingen met de faculteiten Geesteswetenschappen en Rechten van de Universiteit Leiden en het Leiden Education Fieldlab in de voorhoede, BplusC, Taalmuseum, diverse ondernemers (boekhandels en uitgeverijen), het Instituut der Nederlandse Taal, Gebr. De Nobel, Centrummanagement, Leiden&Partners, musea en nog veel meer. Letterlijk past bij de stad Leiden vanwege de historische band met het vrije woord, de literatuur en de boekdrukkunst, maar speelt ook in op de tanende leesvaardigheid in Nederland. Daarom bedient deze themamaand een zeer breed publiek: van nieuwe tot geofende lezer. Door nieuw publiek te betrekken bij deze toegepaste kunst en gevorderde boekenwurmen te verrassen met sterke programmering slaagt Cultuurfonds Leiden erin om verbindingen te leggen binnen en buiten de stad en jaagt het fonds nieuwe, spraakmakende projecten aan die uitstekend passen bij de stad en haar profiel.

LEIDSCEMENT

Op 20 december 2022 is Cultuurfonds Leiden gestopt met de website en social media van LeidsCement. Het communitygedeelte van de website LeidsCement was al eerder afgesloten. Alle persoonsgegevens zijn daarbij verwijderd.

In maart 2020 ging LeidsCement online. Idee was daarbij dat een redactie van enthousiaste en veelal jonge makers deze website zou overnemen en verder zou ontwikkelen als een Leids platform voor cultuur en creativiteit. Helaas heeft dit idee geen vlam gevat in Leiden. Vanwege weinig animo om content aan te leveren, relatief hoge kosten en een minimaal aantal bezoekers hebben we na rijp beraad besloten om deze website niet voort te zetten vanuit Cultuurfonds Leiden.

NACHT VAN ONTDEKKINGEN

KOERS VOOR 2023

In 2023 kiest Cultuurfonds Leiden primair voor zijn rol als aanjager van onderscheidend en spraakmakend aanbod. Hierbij voert verbinding en samenwerking binnen de sector en over sectoren heen de boventoon. Cultuurfonds Leiden wil als fonds in de stad van kennis en cultuur dit jaar zoveel mogelijk samen optrekken met bestaande én nieuwe partners. Bestaande partners zijn onder andere te vinden in het “handelshuis” en in de cultuursector. Nieuwe partners worden gezocht in het Energiepark en het BioSciencePark Leiden. In 2023 zet Cultuurfonds Leiden nog een stap verder. Het fonds heeft de ambitie dat alle sectoren bij de start van elke nieuwe ontwikkeling steeds kennis en cultuur aan de start hebben staan. Op deze manier krijgen we makers betrokken bij maatschappelijke vraagstukken en oogsten we creatieve oplossingen voor moeilijke problemen. Door middel van het initiëren van denksessies over relevante thema’s als talentontwikkeling, cultuureducatie en subsidiestructuur, wil Cultuurfonds Leiden dit jaar het gesprek openen over kansen die het kennis-en-cultuur-denken biedt. Het cultuurfonds neemt dan ook dit jaar weer initiatief en zorgt voor onderlinge afstemming binnen en buiten de culturele sector.

In zijn functie van aanjager richt Cultuurfonds Leiden zich op het actief stimuleren van nieuw kwalitatief hoogstaand en spraakmakend cultureel aanbod. Het fonds investeert in de doorontwikkeling van bestaande platforms zoals Letterlijk en de ontwikkelende Days of Art and Science week waarin de Nacht van Ontdekkingen, Brave New World en Brave Young Minds bij elkaar komen. Deze twee initiatieven, die opereren op het snijvlak van kennis en cultuur, dragen de potentie om op nationaal niveau Leiden en de kunsten op de kaart te zetten. Door ruimte te creëren voor experimenteel en vernieuwend werk op deze bestaande platforms investeert het fonds in makers, publieke kunstuitingen én in toonaangevende festivals.

Vanzelfsprekend blijft Cultuurfonds Leiden een belangrijke partner binnen het Handelshuis. Samen met Centrummanagement Leiden en Leiden&Partners zet het fonds zich in om het profiel *Leiden, stad van kennis en cultuur*, verder te versterken. In 2023 wordt in dit samenwerkingsverband onder andere werk gemaakt van een loket voor vergunningsplichtige organisatoren in Leiden. Dit loket verbindt (nieuwe) organisatoren met een groot netwerk aan bestaande kennis en kunde op het gebied van menskracht, eco-glazen, marketing, inkoop, veiligheid en creativiteit. Op deze manier wordt organiseren van evenementen en producties in de stad makkelijker, kwalitatief beter, groener en slimmer. Ook dat draagt bij aan meer samenwerking en meer onderscheidend en spraakmakend aanbod.

OVERZICHT BIJDRAGEN 2022

KUNST EN KENNIS € 61.615

St. Stroomversnelling	Nature Calls	5.000
St. Smart	Brave Young Minds	5.000
Spacelab Lighting	The Night Tribe	7.415
St. Kunst en Kennis Promotie Leiden	Nacht van Ontdekkingen 2022	20.000
St. Theaterevent Leiden	Theaterfest over Acting	10.000
St. Dance Company Th Kitchen	Mensenstelsel	5.000
Friso de Hartog	De Sterrenbeeldenstorm	4.200
St. voor Kunst en Kennis Promotie Leiden	Letterlijk Talkshow November	5.000

ONDSCHIEDEND AANBOD € 33.210

St. Dance Company Th Kitchen	LUCID -The Kitchen	4.000
St. Floreat Musica	Trinity	4.000
St. ArtEcho	War Silence	2.500
St. Pieterskerk Leiden	Gaia	9.460
St. EST art foundation	Moving Perspective	5.000
St. Theaterbolwerk Punch	Punch Ongerijmd	5.000
Emma van Noort		650
Eva Burema		650
Suzanne Adelmeijer		650
Benjamin Maier		650
Alejandro Zamora		650

VERVOLG OVERZICHT BIJDRAGEN 2022

MAKERSKLIMAAT

€ 10.575

St. Theater ins Blau	Meemakers	5.000
St. Stad	Urban Creators	1.000
St. Stad	Urban Creators	700
Neza Kokol		250
Neza Kokol		400
Sarah Fokke		625
Bora Sekerci		600
Chloe Peres Labourdette		500
Timber Sommerdijk		500
Suze Hoek		500
Suze Hoek		500

VERBINDING CULTUUR & INWONERS

€ 67.180

St. Peel Slowly and See	Lichtkunstwerk	2.500
St. Gebr. De Nobel	Prikkelarm Nobel	16.700
Leidse Amateur Fotografen Ver.	100 jaar	750
St. Feest der Poezie	De Zachte Kracht	250
St. Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland	Een Wintervertelling	5.000
Stichting Podium Sleutelwoord	Letterlijk Leiden	480
St. Kunst en Kennis Promotie Leiden	Bijdrage Letterlijk Leiden 2022	40.000
Stichting Theaterbolwerk Punch	Punch Ongerijmd	1.500

FINANCIIEEL

In 2020 en 2021 is er door de pandemie ondanks inspanningen door de cultuurmakelaar relatief weinig beroep gedaan op het fonds waardoor er gelden onbenut bleven. Cultuurfonds Leiden heeft in 2022 deze plus gecompenseerd door na de crisis extra te investeren in Leidse makers, in evenementen en nieuwe producties. Dat is met ruim 40 beschikkingen en een lange lijst aan gerealiseerde projecten door geld of ander kapitaal van het cultuurfonds goed gelukt. Daarnaast wilde het fonds überhaupt het weerstandsvermogen wat verkleinen. Een groot deel van het eigen vermogen is aangesproken om de overvloed aan kunstprojecten realiseren en om het eigen vermogen weer in balans te brengen met de begroting en doelstellingen van de stichting. Door onduidelijkheid over de timing van inkomsten is dit zelfs iets beter dan gepland gegaan, waardoor de reserves nu op het minimaal noodzakelijke niveau zitten. Alle voorgenomen projecten, ook de door de pandemie doorgeschoven projecten, hebben op eentje na uiteindelijk doorgang kunnen vinden, waardoor er na correcte verantwoording bijna geen losse eindjes overblijven.

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2021

ACTIVA

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa	0
Gem. Leiden subsidie de Straat Op!	0
Gem. Leiden subsidie Leids Cement	0
Gem. Leiden subsidie Nacht van Ontdekkingen 2021	4.000
Gem. Leiden subsidie Leiden Letteren Festival 2021	8.000
Gem. Leiden subsidie Nacht van Ontdekkingen 2022	4.000
Gem. Leiden subsidie Leiden Prikkelarm 2022	2.000
Gem. Leiden subsidie Leiden Prikkelarm 2022	1.340
Liquide middelen	67.150

TOTAAL **86.490**

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve 1 januari	50.000
Toevoeging resultaat	- 79.304
Toevoeging van bestemmingsreserve	53.966
Algemene reserve 31 december	<u>24.662</u>
Bestemmingsreserve compensatie pandemieperiode	0
Totale eigen vermogen	24.662

KORTLOPENDE SCHULDEN

St. O'Nine	1.000
St. Wij(k)unst Leiden	0
St. Dance Company The Kitchen	800
St. Stroomversnelling	1.000
St. Jeugdhuis theaterhuis Zuid Holland	1.000
St. Gebr. De Nobel	3.340
St. Pieterskerk Leiden	1.892
St. Theaterbolwerk Punch	1.000
St. Theaterevent Leiden	2.000
St. voor Kunst en Kennis Promotie Leiden	1.000
St. voor Kunst en Kennis Pro. Leiden Letterlijk 2022	40.000
St. StArt	0
Vooruit ontvangen Subsidies	0
Rente Spaarrekening Rabo	330
Ankie Stoutjesdijk Kerstgroet	605
Service kosten Ondernemersfonds Leiden	1.227
Leiden Exposed december E. van Noort	774
Ondernemersfonds Leiden Implementatie Exact Server	717
Accountantskosten	5.143

Totaal kortlopende schulden **61.828**

TOTAAL **86.490**

EXPLOITATIE 2022

BATEN

Gemeente Leiden Basis Subsidie	240.461
Gemeente Leiden Culthelden	0
Gemeente Leiden De Straat Op!	0
Gemeente Leiden Leids Cement	0
Gemeente Leiden Nacht van Ontdekkingen	0
Gemeente Leiden Leidse Burcht	0
Gemeente Leiden Letteren Festival	20.000
Gemeente Leiden Prikkelarm programmeren	16.700
Gemeente Leiden Leiden Exposed	5.000
Gemeente Leiden Leiden Living Library	2.600
Totaal Gemeente Leiden	284.761
Donaties en giften via Geef.nl	0
Bijdrage CML De Straat Op!	0
Rabobank Cultuurfonds Bijdrage	0
Totaal Baten en Giften	0
5% Kantoorkosten van Lucas van Leyden Fonds	8.000
TOTALE BATEN	292.761

LASTEN

KOSTEN VAN PROJECTEN

Totaal Projectkosten	217.780
-----------------------------	----------------

KOSTEN VAN DE EIGEN ORGANISATIE

Personeelkosten	91.960
Diensten derden	30.634
Huisvestingskosten	9,966
Algemene kosten	21.724
Totaal Organisatiekosten	154.284

TOTAAL LASTEN	372.064
----------------------	----------------

RESULTAAT CULTUURFONDS LEIDEN	- 79.304
--------------------------------------	-----------------

Zoals aangegeven op blz. 17 onder Financieel, is de min onder de exploitatie het resultaat van extra investeringen in de Leidse makerssector. Vanwege de pandemie en de relatieve stilte daardoor in de cultuursector is er een bestemmingsreserve opgebouwd dat in 2022 ingezet is om een extra impuls te geven aan die sector. Daarmee is het eigen vermogen weer in balans met de begroting en doelstellingen van de stichting.

Letterlijk Leiden

